

KULTTUURIPOLITIIKAN JA KEHITYKSEN TOIMINTASUUNNITELMA

JOHDANTO

Tukholmassa 30. maaliskuuta - 2. huhtikuuta 1998 pidetty hallitusten välinen kulttuuripolitiikan ja kehityksen konferenssi

1. vahvistaa kulttuuripolitiikan maailmankonferenssin Meksikossa 6. elokuuta 1982 hyväksymän päätöslauselman eli Meksikon kulttuuripoliittisen julistuksen peruseriaa. Meksikon julistuksessa painotetaan, että "laajimmassa merkityksessään kulttuurin voidaan nykyään sanoa olevan kaikkien niiden hengellisten, aineellisten, älyllisten ja tunnepohjaisten ominaispiirteiden monimutkainen kokonaisuus, jotka ovat tunnusomaisia yhteiskunnalle tai yhteiskuntaryhmälle. Siihen sisältyvät taiteiden ja humanististen tieteiden lisäksi myös elämänmuodot, ihmisen perusoikeudet, arvojärjestelmät, perinteet ja uskomukset";
2. muistaa kulttuurikehityksen vuosikymmenen (1987-1997) painottaneen kehityksen kulttuuriulottuvuuden tunnistamisen, kulttuuri-identiteetin puolustamisen ja vahvistamisen, kulttuurielämään osallistumisen laajentamisen ja kansainvälisen kulttuuriyhteistyön edistämisen tärkeyttä;
3. on tietoinen siitä, että kulttuurisen kehityksen ja kulttuurien monimuotoisuuden säilyttämiseksi tarvitaan ponnistuksia. Näitä aiheita käsittelee Kulttuurin ja kehityksen maailmankomission raportti *Moninaisuus luovuutemme lähteenä (Our Creative Diversity)*;
4. korostaa, että on tärkeää huomioida yleismaailmalliset arvot ja samalla tunnustaa kulttuurien monimuotoisuus, kansallisen kulttuuripolitiikan harmonisoimiseksi suoritettavien kansallisten toimenpiteiden tärkeys ja tarve säilyttää ruohonjuuritason kulttuurialoitteiden moninaisuus. Näin voidaan edistää yksilöiden ja kansakuntien keskinäistä ymmärtämystä sekä kunnioitusta ja toisten huomioon ottamista;
5. tunnistaa, että demokratiassa kansalaisyhteiskunnan merkitys tulee yhä tärkeämmäksi kulttuurin alalla;
6. katsoo, että yhtenä kulttuuripolitiikan tehtävänä on järjestää riittävästi liikkumatilaa, jotta luovat kyvyt pääsevät kukoistamaan;
7. ottaa huomioon kiihtyvällä vauhdilla etenevän sosioekonomisen, teknologisen ja kulttuurisen muutoksen ja kasvavat eroavaisuudet niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla sekä tekijänoikeuksien ja henkisen omaisuuden kunnioittamisen tärkeyden, kun tarkastellaan niitä riskejä ja haasteita, jotka kumpuavat kulttuuriteollisuuden edistämisestä ja kulttuurituotteilla käytävästä kaupasta.
8. katsoo, että kulttuuritekijöiden rooli tulisi ottaa huomioon sekä UNESCO:n toimissa että jäsenvaltioiden kehityspolitiikassa;

9. kiinnittää huomiota Medellinissä Kolumbiassa 3.-5. päivinä syyskuuta 1997 pidetyn sitoutumattomien maiden liikkeen kulttuuriministerien konferenssin julistukseen, Loméssa, Togossa 10.-13. päivinä helmikuuta 1998 pidetyn kehityksen kulttuuripoliittikkaa käsitelleen panafrikkalaisen neuvottelun loppupäätelmiin, Tunisissa helmikuussa 1998 pidettyyn ALECSOn kokoukseen, Euroopan neuvoston puitteissa valmisteltuun *In from the Margins (Syrjästä esiin)* -raporttiin ja Tessalonikassa kesäkuussa 1997 hyväksytyyn *Pro Cultura* -peruskirjaan.

Konferenssi tunnustaa seuraavat periaatteet:

1. Kestävä kehitys ja kulttuurin kukoistus ovat riippuvaisia toisistaan.
2. Yksi inhimillisen kehityksen päätavoitteista on yksilön sosiaalisten ja kulttuuristen tarpeiden täyttäminen.
3. Kulttuurielämän saavutettavuus ja mahdollisuus osallistua siihen on yksilön perusoikeus kaikissa yhteisöissä. Hallitukset ovat velvollisia luomaan edellytykset tämän oikeuden täysimittaiselle harjoittamiselle yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen 27. artiklan mukaisesti.
4. Kulttuuripoliittikan välttämättömänä päämääränä on asettaa tavoitteita, luoda rakenteita ja varmistaa riittävät resurssit, joilla voidaan luoda inhimillistä tyydytystä edistävä ympäristö.
5. Kulttuurien välinen vuoropuhelu näyttää nykypäivän maailmassa olevan yksi perustavaa laatua olevista kulttuurisista ja poliittisista haasteista. Se on rauhanomaisen rinnakkaiselon välttämätön ehto.
6. Kulttuurinen luovuus on inhimillisen edistyksen lähde. Kulttuurinen moninaisuus on yksi ihmiskunnan aarteista ja välttämätön tekijä kehityksessä.
7. Uudet suuntaukset, ennen kaikkea globalisoituminen, sitovat kulttuurit yhteen entistä tiiviimmin ja rikastavat niiden välistä kanssakäymistä. Ne voivat kuitenkin vaikuttaa luovaan moninaisuuteemme ja kulttuurien moniarvoisuuteen myös haitallisesti. Tämän vuoksi keskinäinen kunnioitus on sitäkin välttämättömämpää.
8. Kestävän ja oikeudenmukaisen rauhan edellytyksiä ovat mm. kulttuurin ja kehityksen harmonia, kulttuuri-identiteettien kunnioitus, kulttuurien erilaisuuden suvaitseminen moninaisten demokraattisten arvojen pohjalle rakentuvassa yhteiskunnassa, sosioekonominen oikeudenmukaisuus sekä alueellisen yhtenäisyyden ja kansallisen itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen.
9. Kulttuurisen monimuotoisuuden hyväksyminen auttaa tuomaan esiin ja vahvistamaan yhteisöjen välisiä yhteyksiä, jotka perustuvat sellaisiin arvoihin, jotka kansakunnan kaikki eri yhteiskunnalliskulttuuriset ryhmät voivat kokea yhteisiksi.
10. Luovuus yhteiskunnassa suosii luovaa toimintaa, joka versoo ennen kaikkea yksilöiden sitoutumisesta. Tällainen sitoutuminen on välttämätöntä tulevan perintömme rakentamisessa. Jokaiselle yhteisölle on tärkeää vaalia ja edistää tällaisen luovan toiminnan edellytyksiä - erityisesti luovan taiteilijan vapautta.
11. Maailmanlaajuisten kulttuurien uhkaamien paikallisten ja alueellisten kulttuurien puolustaminen ei saa muuttaa niitä jäänteiksi, joilta riistetään niiden oma kehityksen dynamiikka.

12. Sen vuoksi meidän täytyy antaa kaikille ihmisille ja yhteisöille valta kehittää luovuuttaan sekä vahvistaa ja vakiinnuttaa yhdessä elämisen muotojaan. Tämä edistää aitoa inhimillistä kehitystä ja siirtymistä rauhan ja väkivallattomuuden kulttuuriin.

Näin ollen konferenssi vahvistaa, että:

1. kulttuuripolitiikkaa, joka on yksi tärkeimmistä sisäsyntyisen ja kestäväen kehityksen politiikan tekijöistä, olisi toteutettava rinnan muiden yhteiskuntapolitiikan alueiden kanssa kiinteänä kokonaisuutena. Kehitystä koskevassa politiikassa täytyy aina ottaa tarkoin huomioon se kulttuuri, jonka piirissä toimitaan;
2. kulttuurien välisen vuoropuhelun olisi oltava niin kulttuuripolitiikan kuin sitä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla edustavien instituutioiden perustavoite. Sananvapaus on sekä tuon vuoropuhelun että täysipainoisen kulttuurielämään osallistumisen edellytys;
3. tulevan vuosisadan kulttuuripolitiikan täytyy olla ennakoivaa ja reagoida sekä pysyväisluonteisiin ongelmiin että uusiin tarpeisiin;
4. jokaisen ihmisen todellinen osallistuminen tietoyhteiskuntaan sekä tieto- ja viestintätekniikan hallinta ovat oleellisia kulttuuripolitiikan ulottuvuuksia;
5. kulttuuripolitiikan olisi edistettävä luovuutta ja kansalaisten mahdollisuuksia kulttuurin harjoittamiseen ja kokemiseen kansallisuudesta, rodusta, sukupuolesta, iästä ja ruumiillisesta tai henkisestä vammaisuudesta riippumatta. Kulttuuripolitiikan täytyisi myös kehittää jokaisen yksilön ja yhteisön kulttuuri-identiteetin ja yhteisöllisyyden tunnetta sekä tukea yksilöitä ja yhteisöjä näiden pyrkimyksissä kohti ihmisarvoista ja turvattua tulevaisuutta;
6. kulttuuripolitiikan olisi pyrittävä luomaan kansakunnalle tunne monitahoisesta mutta kansallisesti yhtenäisestä yhteiskunnasta, joka perustuu arvoille, joita kaikki miehet ja naiset voivat pitää yhteisinä, ja jotka antavat osallistumisoikeuden, liikkumatilaa ja ilmaisun mahdollisuuksia kaikille jäsenilleen;
7. kulttuuripolitiikan olisi pyrittävä parantamaan tasapuolisesti kaikkien yhteiskunnan jäsenten sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja elämänlaatua;
8. kulttuuripolitiikan täytyy kunnioittaa sukupuolten tasa-arvoa ja tunnustaa täysin naisten tasa-arvoiset oikeudet ja ilmaisuvapaus ja varmistaa heidän mahdollisuutensa osallistua päätöksentekoon;
9. hallituksen olisi pyrittävä tiiviimpiin yhteistyösuhteisiin kansalaisyhteiskunnan kanssa suunniteltaessa ja toteutettaessa kehitysstrategioihin yhdenmukaisesti kulttuuripolitiikkaa;
10. lisääntyvän keskinäisen riippuvuuden maailmassa kulttuuripolitiikan uudistamista olisi tarkasteltava samanaikaisesti paikallisella, kansallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla;
11. maiden olisi pyrittävä yhteistoimin rakentamaan kulttuurien välisen yhteydenpidon, tiedonvälityksen ja ymmärtämyksen maailma, jossa kulttuuriarvojen, etiikan ja käyttäytymismallien monimuotoisuus edistää aitoa rauhan kulttuuria;

12. kulttuuripolitiikan olisi painotettava erityisesti sellaisten menettelytapojen edistämistä ja vahvistamista, jotka tarjoavat kaikille väestöryhmille mahdollisuuden laajempaan kulttuurin saatavuuteen, ehkäisevät syrjäytymistä sekä suosivat kaikkia kulttuurin demokratisoitumista edistäviä prosesseja;
13. kulttuuripolitiikan olisi tunnustettava luovien ihmisten tärkeä panos elämän laadun parantamisen, identiteetin vahvistamisen ja yhteiskunnan kehittämisen hyväksi;
14. kulttuuripolitiikan olisi otettava aina huomioon kaikki kulttuurielämää muovaavat osatekijät: luova toiminta, kulttuuriperinnön säilyttäminen ja kulttuurin levittäminen. Nämä tekijät pitäisi saada keskenään tasapainoon, jotta voitaisiin toteuttaa tehokasta kulttuuripolitiikkaa. Kulttuuriin osallistumisen ja kulttuurin levittämisen edistäminen on kuitenkin mahdotonta ellei pidetä yllä lainsäädännön suojaamaa luovuuden dynamiikkaa.

I JÄSENVALTIOILLE SUOSITELLUT TOIMENPIDETAVOITTEET

Edellä esitettyjen periaatteiden nojalla konferenssi suosittelee, että valtiot omaksuvat seuraavat viisi toimenpidetavoitetta:

Tavoite 1:

Kulttuuripolitiikan ottaminen yhdeksi kehitysstrategian avaintekijäksi

1. Suunnitellaan ja toteutetaan uutta kulttuuripolitiikkaa tai tarkistetaan olemassa olevaa siten, että siitä tulee yksi sisäsyntyisen ja kestäväen kehityksen avaintekijä.
2. Pyritään tässä tarkoituksessa tekemään kulttuuripolitiikasta osa yleistä kehityspolitiikkaa erityisesti sosiaali- ja talouspolitiikkaan liittyviltä osiltaan.
3. Autetaan UNESCOa laatimaan yleisohjeita kansainvälisen kulttuuriin ja kehitykseen liittyvän tutkimuksen ja koulutuksen työjärjestyksen luomiseksi.
4. Omaksutaan ja toteutetaan laajempaa näkökulmaa kansallisesta kulttuuripolitiikasta mukaillen kunkin maan omia olosuhteita. Pyritään edistämään kansalaisyhteiskunnan osallistumista, tiedonvälitys mukaan luettuna.
5. Varmistetaan luovan työn tekijöiden ja heidän ammatillisten järjestöjensä täysi osallistuminen tämän uuden näkemyksen toteuttamiseen.
6. Suositaan sellaisten menettelytapojen kehittämistä, joilla edistetään kulttuuripolitiikan eri lohkojen yhteensopivuutta.
7. Tehdään kansainvälisin ja alueellisin yhteistoimin kulttuurityötä, jolla vastataan kaupungistumisen, globalisaation ja jatkuvasti muuttuvien tekniikan sovellusten haasteisiin.
8. Edistetään toimia, joiden tarkoituksena on lisätä väestön ja päätöksentekijöiden tietoisuutta siitä, miten tärkeää kulttuuritehtävien huomioon ottaminen on kestävästä kehityksestä toteutettaessa.

9. Edistetään yksilöiden, yhteisöjen ja maiden välistä yhteisiin arvoihin perustuvaa vaihtoa ja vuoropuhelua.
10. Yritetään - tarvittaessa yhteistyössä UNESCO:n kanssa - saada kulttuurinen ulottuvuus tunnustetuksi seuraavassa kansainvälisessä kehitysstrategiassa ja virittää keskustelua sekä talous- ja sosiaalineuvostossa ECOSOCissa että Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksessa.

Tavoite 2:

Luovuuden ja kulttuurielämään osallistumisen edistäminen

1. Kohdellaan vastaisuudessakin kansakunnan eri ryhmiä yhtä kunnioittavasti ja tarjotaan niille yhtäläiset mahdollisuudet kukoistaa kannustamalla erityisesti paikallisia kulttuurista monimuotoisuutta heijastelevia hankkeita.
2. Varmistetaan kulttuuri- ja kaupunkikulttuuripolitiikalla paikallisen, luovan ja osallistuvan kulttuurielämän kehittyminen ja moniarvoinen monimuotoisuuden hallinta.
3. Edistetään kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden tuntemusta ja ymmärtämystä vahvistamalla opetuksen kulttuurisisältöä, erityisesti kannustamalla ihmisiä opettelemaan yhtä tai useampaa vierasta kieltä.
4. Edistetään kulttuurin ja koulutusjärjestelmän yhteyksiä, jotta varmistettaisiin, että kulttuuri ja taiteet tunnustetaan varauksetta kaikille annettavan opetuksen yhdeksi perusulottuvuudeksi. Kehitetään taidekasvatusta ja painotetaan luovuuden osuutta kaikentasoisissa koulutusohjelmissa.
5. Tunnustetaan tarve kiinnittää erityistä huomiota olemassa olevien kansainvälisten ihmisoikeusasiakirjojen kuten ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja Wienin ihmisoikeusjulistuksen määräysten toteuttamiseen. Laaditaan luettelo kulttuurioikeuksista olemassa olevien, kulttuurioikeuksia käsittelevien asiakirjojen pohjalta.
6. Edistetään kulttuuripolitiikkaa, -ohjelmia, -laitoksia ja -hankkeita, jotta varmistettaisiin kaikkien yksilöiden täysi osallistuminen yhteiskunnassa yhtäläisin ehdoin.
7. Kiinnitetään enemmän huomiota kulttuurin rooliin sosiaalisissa muutosprosesseissa.
8. Annetaan tunnustusta naisten kulttuuri- ja kehityssaavutuksille ja varmistetaan heidän osallistumisensa kulttuuripolitiikan muotoiluun ja toteuttamiseen kaikilla tasoilla.
9. Arvioidaan kaikki kulttuuripoliittiset toimenpiteet, ohjelmat ja laitokset jotta voitaisiin varmistaa erityisesti lasten sekä erityisiä kulttuuri- ja koulutuspalveluja tarvitsevien ihmisten oikeuksien kunnioittaminen. Otetaan huomioon nuorten tarpeet ja pyrkimykset - erityisesti tulisi tukea heidän uusia kulttuurisia tapojaan ja käytäntöjään - samoin kuin ikääntyneiden, jotka aivan liian usein jätetään kulttuurielämän ulkopuolelle.
10. Sijoitetaan tarvittavat voimavarat koulutukseen, kulttuuritutkimukseen ja tiedottamiseen, joita tarvitaan kulttuuripolitiikan suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Tavoite 3:

Niiden periaatteiden ja käytäntöjen vahvistaminen, joilla voidaan turvata ja kartuttaa kulttuuriperintöä, aineellista ja henkistä, irtainta ja kiinteää, sekä edistää kulttuuriteollisuutta

1. Uudistetaan ja vahvistetaan jäsenvaltioiden kansallista sitoutumista niiden UNESCO:n sopimusten ja suositusten soveltamiseen, jotka koskevat irtaimen ja kiinteän kulttuuriperinnön säilyttämistä, perinne- ja kansankulttuurin suojelemista sekä taiteilijan asemaa ja siihen liittyviä kysymyksiä.
2. Vahvistetaan kulttuuritoimen tehokkuutta kansallisille asiantuntijoille ja kulttuurihallinnon ja -laitosten johtajille suunnatuilla koulutusjärjestelyillä. Tarjotaan naisille yhtäläiset mahdollisuudet kulttuurihallinnon alalla.
3. Uudistetaan kulttuuriperinnön määritelmä ottamalla mukaan kaikki luonnon ja sivistyksen piiriin kuuluvat aineelliset ja aineettomat elementit, olivatpa ne vanhoja tai vastikään luotuja. Näiden elementtien kautta yhteiskuntaryhmät tunnistavat identiteettinsä ja siirtävät sen perintönä tuleville sukupolville parempana ja rikkaampana.
4. Tunnustetaan, että kulttuuriperintöön on tullut uusia alueita, kuten kulttuurimaisema, teollinen kulttuuriperintö ja kulttuurimatkailu.
5. Vahvistetaan kulttuuriperinnön - myös suullisen perimätiedon - tutkimusta, inventointia, rekisteröintiä ja luettelointia, jotta voidaan suunnitella riittävät ja toimivat välineet sekä perinteisten että tieteellisten konservointitoimintaohjelmien toteuttamiseen.
6. Kannustetaan kaikin mahdollisin juridisin ja diplomaattisin keinoin kulttuuriomaisuuden palauttamista ja/tai korvaamista alkuperämaille.
7. Sisällytetään kulttuurisesti arvokkaat rakennukset, paikat, kokonaisuudet ja maisemat kaupunkialueiden ja maaseudun kehittämissuunnitelmiin ja -ohjelmiin ja varmistetaan niiden suojeleminen.
8. Otetaan kansalaiset ja paikallisyhteisöt mukaan kulttuuriperinnön säilyttämisohjelmiin ja laaditaan käytännön suositukset kulttuuriperinnön suojelupolitiikkaa varten.
9. Varmistetaan, että matkailussa kunnioitetaan kohdealueen kulttuureja ja ympäristöä ja että siitä saatavia tuloja käytetään perintöarvojen vaalimiseen ja kulttuurikehityksen vahvistamiseen.
10. Ryhdytään pikimmiten luomaan taiteilijoista sekä projektien ja kulttuurilaitosten johtajista koostuvaa valtakunnallisen, maakunnallisen ja kansainvälisen tason verkostoa, jotta voitaisiin parantaa kulttuurin saatavuutta sekä määrän että laadun puolesta.
11. Autetaan taiteilijoita, suunnittelijoita ja käsityöläisiä selkeyttämällä, turvaamalla ja parantamalla teosten luojien oikeuksia, ja lujitetaan näitä oikeuksia suhteessa markkinoihin - sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti - estämällä kaupalliset väärinkäytökset.
12. Tuetaan kulttuuritavaroiden ja -palveluiden tunnustamista muista kauppatavaroista poikkeaviksi ja kohdellaan niitä sen mukaisesti.
13. Tehostetaan hallitusten, yritysmaailman ja muiden kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden välistä yhteistyötä kulttuurin alalla luomalla kulttuurielämään sopivat puitesäännökset.

14. Estetään kulttuuriomaisuuden laitton kauppa maailmanlaajuisesti ja erityisesti alkuperäselvitystä vailla olevien esineiden hankkiminen museoiden ja yksityishenkilöiden kokoelmiin.

Tavoite 4:

Kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden edistäminen tietoyhteiskunnassa ja tietoyhteiskuntaa varten

1. Järjestetään suuren yleisön kulttuuri- ja koulutustarpeita palvelevia viestintäverkkoja, joissa käytetään radio-, televisio- ja tietotekniikkaa. Kannustetaan radiota, televisiota, lehdistöä ja muita viestimiä sitoutumaan kulttuurin kehittämistä koskeviin kysymyksiin, kuten paikallisten, maakunnallisten ja valtakunnallisten kulttuurien ja kielten edistämiseen, kansallisen perinnön tutkimiseen ja vaalimiseen sekä kulttuuriperinteiden ja alkuperäiskulttuuriin ja kansalliseen kulttuuriin perustuvan identiteetin monimuotoisuuden edistämiseen, samalla kun taataan julkisen palvelun viestimien toimituksellinen riippumattomuus.
2. Harkitaan julkisen radio- ja televisiopalvelun järjestämistä ja pyritään antamaan tilaa yhteisöjen, kieliryhmien ja vähemmistöjen palveluille erityisesti paikallisella tasolla ja väkivallattoman toiminnan edistämiseksi.
3. Toteutetaan ja vahvistetaan kansallisia toimenpiteitä, jotka edistävät viestimien moniarvoisuutta ja ilmaisuvapautta.
4. Edistetään lasten opettamista uusien viestintäteknikoiden käyttöön. Ryhdytään toimiin väkivallan ja suvaitsemattomuuden vastustamiseksi osallistumalla erityisesti sellaisten keskusten tai laitosten toimintaan, jotka ovat erikoistuneet lapsia ja mediaväkivaltaa koskevien tietojen vaihtoon.
5. Edistetään uusien teknologioiden ja uusien kommunikaatio- ja tietopalvelujen kehittämistä ja käyttöä. Painotetaan tiedon valtateille pääsyn, palvelujen kohtuullisen hinnoittelun ja eri kielten tasa-arvoisen käytön tärkeyttä sekä kannustetaan käyttämään uusia tekniikan sovelluksia julkisissa palveluissa.
6. Edistetään koulutusta, joka auttaa nuorempia polvia hallitsemaan ja käyttämään luovalla tavalla uutta tietotekniikkaa viestien ja sisältöaineksen tuottajina. Annetaan etusija kansalaisarvojen opettamiselle ja opettajien kouluttamiselle uusien tekniikan sovellusten käyttäjiksi.
7. Laaditaan toimintaohjelmia arkistojen, museoiden, kirjastojen sekä muun julkisen vallan ja sen ulkopuolisten laitosten luoman ja/tai keräämän tietoaineksen säilyttämiseksi ja kehittämiseksi, mahdollisuuksien mukaan digitaalisessa muodossa. Luodaan mekanismeja, joilla edistetään ja helpotetaan tämän aineiston saantia muun muassa tekemällä tunnetuksi näitä laitoksia tiedon, opetuksen ja elinikäisen oppimisen keskuksina.
8. Edistetään kulttuuri- ja luonnonperinnön tuntemusta uusien tekniikan sovellusten tarjoamalla virtuaalisilla keinoilla.
9. Tunnustetaan uuden viestintäteknikan merkitys luovien ihmisten työlle samoin kuin luovan taiteellisen työn tärkeä tehtävä tietoyhteiskunnan rakentamisessa.
10. Tehdään yhteistyötä audiovisuaalisten viestimien alueella, etenkin koulutuksessa sekä audiovisuaalisten tuotteiden kehittämisessä ja jakelussa.

11. Rohkaistaan kulttuuriyhteistyötä, erityisesti yhteishankkeita kulttuuriteollisuuden alalla (tuotannossa, investoinneissa ja oikeuksien siirrossa).
12. Suositaan tutkimustyötä, joka keskittyy kulttuurin ja viestinnän suhteisiin ja kulttuurin välittämiseen uusien viestintäjärjestelmien kautta. Tuetaan hankkeita, joiden tarkoituksena on harmonisoida viestimien kulttuuriohjelmiston mittaus- ja arviointimenetelmiä.

Tavoite 5:

Kulttuuriseen kehitykseen käytettävissä olevien inhimillisten ja taloudellisten voimavarojen lisääminen

1. Pyritään pitämään yllä tai lisäämään kansallisella tasolla investointeja kulttuuriseen kehitykseen ja pyritään mahdollisuuksien mukaan käyttämään tietty prosenttiosuus valtion budjetista tähän tarkoitukseen yleisten kehitystavoitteiden, tärkeysjärjestysten ja suunnitelmien mukaisesti.
2. Kehotetaan paikallisia viranomaisia käyttämään enemmän varoja kulttuuritoimintaan ja kannustetaan heitä vahvistamaan rooliaan kulttuurisen kehityksen alueella.
3. Suunnitellaan ja kehitetään kulttuuritoimintaan liittyviä julkisen talouden rakenteita, jotta saataisiin liike-elämä tukemaan kulttuurista kehitystä. Perustetaan julkisia avustusrahastoja ja tuottavia hankkeita kulttuuri-, turismi- ja urheilusektorille.
4. Tutkitaan toimenpiteitä, joilla voitaisiin varmistaa, että hallituksen politiikka ottaa huomioon toimiensa todelliset tai arvioidut vaikutukset toisen maan kulttuuriseen kehitykseen.
5. Kehotetaan Yhdistyneiden Kansakuntien rahastoja ja ohjelmia, erityisesti UNDP:tä, erityisrahoituslaitoksia sekä kansallisia ja alueellisia rahoituselimiä lisäämään taloudellista tukea, jota ne antavat kehityshankkeille, joissa on merkittäviä kulttuuripanostuksia.

II UNESCON PÄÄJOHTAJALLE ESITETTÄVÄT SUOSITUKSET

Konferenssi suosittelee UNESCON pääjohtajalle seuraavia toimintalinjoja:

1. Otetaan tämä toimintasuunnitelma huomioon, kun valmistellaan UNESCON tulevaa ohjelmaa.
2. Laaditaan tämän konferenssin käytännön seurannan hoitamiseksi kokonaisstrategia, jossa otetaan kantaa mahdollisuuteen järjestää kulttuurin ja kehityksen maailmanlaajuinen huippukokous siinä tarkoituksessa, että kysymys annettaisiin hallintoneuvoston käsiteltäväksi.
3. Kannustetaan luomaan kulttuuripolitiikkaa ja kehitystä käsitteleviä tutkimus- ja tiedotusverkkoja ja tehdään selvitys kulttuuripolitiikan seurantaelimen perustamisesta.
4. Saatetaan tämä toimintasuunnitelma Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin tietoon ja hänen kauttaan yleiskokoukseen. Pyritään esittämään tämän konferenssin tuloksia selvittävä raportti yleiskokoukselle sen 53. istuntokaudella yleiskokouksen päätöslauselman 52/197 määräysten mukaisesti.

5. Annetaan tämä toimintasuunnitelma tiedoksi kaikkien Yhdistyneiden Kansakuntien erityisjärjestöjen johtajille ja muille hallitustenvälisille järjestöille, sekä kansainvälisille että alueellisille. Tarkoituksena on, että ne sisällyttäisivät kulttuuripoliittisia tavoitteita kaikkiin kehitysohjelmiinsa ja -toimiinsa jäsenvaltioiden kanssa neuvotellen ja näiden luvalla.
6. Pyritään saamaan kulttuurinäkökulma seuraavan kansainvälisen kehitysstrategian kiinteäksi osaksi, ja pyydetään erityisjärjestöjä arvioimaan kehitystyönsä käytäntöjä ja periaatteita tästä näkökulmasta.
7. Ehdotetaan hallintoneuvostolle useita projekteja, jotka edistäisivät sellaisia yhteishankkeita koskevaa pohdiskelua, kokemusten vaihtoa ja kehittämistyötä, joiden tarkoituksena on edistää ihmiskunnan kestävästä kehitystä suosivaa kulttuuripolitiikkaa.
8. Esitetään Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille, että köyhyyden poistamisen vuosikymmenestä (1997-2006) omistettaisiin yksi vuosi niille kytkennöille, jotka vallitsevat toisaalta kulttuurin ja kehityksen ja toisaalta köyhyydentorjunnan välillä.
9. UNESCO:n olisi Earth Summit, Earth Summit+5 ja Habitat II -konferenssien tulosten valossa kehitettävä mekanismeja, joilla voitaisiin korostaa kulttuuriperinnön elintärkeää asemaa ympäristössä ja kestävästä kehityksen merkittävänä tekijänä.
10. Kannustetaan jäsenvaltioita antamaan kulttuuristrategiansa tiedoksi UNESCOlle informaation, ideoiden ja käytäntöjen vaihdon edistämiseksi.
11. Muotoillaan toimintaperiaatteita ja suunnitellaan ohjelmia. Kohdennetaan ja hankitaan lisää budjettivaroja tehostamaan monenkeskistä kulttuuriyhteistyötä kulttuuripolitiikkaan ja kehitykseen liittyvän ja tähtäävän kansainvälisen yhteistoiminnan tutkimuksen parantamiseksi.
12. Selvitetään keinoja, joilla voitaisiin edelleen kehittää UNESCO:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen välistä yhteistyötä.
13. Pyritään siihen, että UNESCO julkaisisi joka toinen vuosi maailman kulttuuriraportin *World Culture Report*.
14. Edistetään kielipolitiikan tarkkailuelimen perustamista.